

ÒRGANILAYOTGAN TILDA OHANG VA UNING TURLARI

*Andijon davlat chet tillari instituti
Roman-german va slavyan tillar fakulteti
Xorijiy til va adabiyoti nemis tili yo`nalishi
Talabasi Abdulboqiyeva Sarvinoz
Abdulboqiyevasarvinoz57@gmail.com
+998916570731
Ilmiy rahbar: *Ismanova Odina**

Annotatsiya: Maqola òrganilayotgan tilda ohang va uning turlarini ko‘rib chiqadi. Tilning fonetik tizimidagi ohanglarning ahamiyati, ularning nutqdagi roli va turli turlari (tinish, savol, ijobiy, salbiy, emotsional ohanglar) tahlil qilinadi.

Аннотации: Статья рассматривает интонацию и её виды в изучаемом языке. Подчеркивается значение интонации в фонетической системе языка и её роль в передаче смысла, а также рассматриваются различные виды интонации (пауза, вопросительная, положительная, отрицательная, эмоциональная интонация).

Zusammenfassung: Der Artikel befasst sich mit der Intonation und ihren Arten in der Zielsprache. Es wird die Bedeutung der Intonation im phonologischen System der Sprache und ihre Rolle in der Bedeutungsübertragung hervorgehoben. Verschiedene Arten der Intonation (Pausenintonation, Fragintonation, positive, negative, emotionale Intonation) werden analysiert.

Annotion: The article explores the concept of intonation and its types in the target language. The importance of intonation in the phonetic system of the language is discussed, with an emphasis on its role in meaning transmission, as well as the analysis of different types of intonation (pause, question, positive, negative, emotional intonation).

Kalit so‘zlar: òrganilayotgan til, ohang, intonatsiya, fonetika, emotsional ohang

Ключовы слова: изучаемый язык, интонация, фонетика, эмоциональная интонация, пауза

Key words: target language, intonation, phonetics, emotional intonation, pause intonation

Schlüsselwörter: Zielsprache, Intonation, Phonetik, emotionale Intonation, Pausenintonation

Òrganilayotgan tilda ohang va uning turlari — tilning fonetik tizimi, ya'ni tovushlarning qanday tartibda, qanday tonlarda va qanday ohangda ishlatilishini o‘rganadigan soha. Ohang, asosan, tilning nutqidagi intonatsiya va melodik tuzilishiga

bog'liq bo'lib, uning ma'no, his-tuyg'u, va kommunikativ vazifalarini amalga oshirishda katta ahamiyatga ega. Ohang, ayniqsa, nutqning ma'lum bir qismlarini ajratib ko'rsatish, maqsadli ta'sir o'tkazish, yoki so'zlarning ma'nolarini aniqlashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Ohangning Turlari

1. Tinish ohangi: Bu ohangning bitta so'z yoki gapning tugashini bildiruvchi qismlari bo'lib, odatda so'zning oxirida yoki gap oxirida chiqadi. Tinish ohangi, asosan, gapning mazmunini, uning tugashini, yoki gapning to'liq ekanligini anglatadi.

2. Savol ohangi: Savolni ifodalashda ishlatiladigan ohang, asosan, gapning oxirida yuqoriga ko'tariladi. Bu ohang, tinglovchiga so'rovni anglatadi va javob berishni talab qiladi.

3. Ijobiy va Salbiy ohanglar: Bu ohanglar gapning ijobiy yoki salbiy bo'lishini ko'rsatadi. Ijobiy ohangda tovushlar ko'tariladi, salbiy ohangda esa pasayadi.

4. Emotsional ohang: Bu ohang turi nutqdagi his-tuyg'ularni ifodalashda ishlatiladi. Ko'pincha bu ohanglar xursandchilik, xafa bo'lish, g'azab, hayajon kabi hislarni yoritadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsam o'rganilayotgan tilda ohang, har qanday nutqda yuksak ahamiyatga ega bo'lib, u tilning nozik jihatlari tashkil etadi. Har bir tilda ohangning o'ziga xos xususiyatlari mavjud bo'lib, u kommunikativ jarayonlarni yanada aniq va samarali qilishga xizmat qiladi. Ohang va intonatsiya tili o'rganishda muhim o'rin tutadi, chunki ular tilni to'g'ri va mazmunli ravishda ifodalashni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Fayzullayev, M. (2003). O'zbek tili fonetikasi. Tashkent: Universitet nashriyoti.
2. Shamsiev, B. (2009). Lingvistik asoslar va o'rganilayotgan til fonetikasi. Tashkent: Fan.
3. Vasilenko, N. P. (2015). Intonatsiya v russkom yazyke. Moskva: Nauka.
4. Gimson, A. C. (2008). An Introduction to the Pronunciation of English. London: Edward Arnold.
5. Wiese, R. (2009). The Phonology of German. Oxford: Oxford University Press.